

Suwi

Auteur(s):

Keuzenkamp, H.A.

Verschenen in:

ESB, 84e jaargang, nr. 4198, pagina 261, 9 april 1999

Rubriek:

Van de redactie

Trefwoord(en):

sociale, zekerheid

De kabinetsplannen voor de nieuwe Structuur uitvoering werk en inkomen (Suwi) zijn met weinig enthousiasme ontvangen. Volgens de Volkskrant van 24 maart is zo'n beetje iedereen tegen: een grote meerderheid van de Tweede Kamer, de vakbeweging, werkgevers, gemeenten, uitvoeringsinstellingen (uvi's) en, niet te vergeten, wetenschappers.

De vakbeweging klaagt dat ze te weinig invloed krijgt in het Landelijk Instituut voor Werk en Inkomen, LIWI, dat de ruim tweehonderd Centra voor Werk en Inkomen gaat coördineren. De dertien bestuurszetels worden verdeeld over werkgevers, werknemers, gemeenten en kroonleden, plus een onafhankelijke voorzitter. "We krijgen kilo's verantwoordelijkheid voor een ons zeggenschap", verklaarde een FNV-woordvoerder. Een werkgeverswoordvoerder klaagde dat de overheid teveel macht houdt, doordat WAO-keuringen niet aan de uvi's worden toebedeeld. Gemeenten zijn tegen omdat ze het voor het zeggen wilden hebben in de CWI's en hun zin niet krijgen. SFB, een van de huidige uvi's, liet weten dat de aangekondigde privatisering via een veiling van haar aandelen door de staat gelijkstaat met een vijandige overname. Wetenschapper Romke van der Veen, deskundige op het gebied van de uitvoeringsbureaucratie, noemde het kabinetsplan in een interview op 27 maart in *de Volkskrant* "een klinkklare ramp" en "een bestuurlijke gedrocht". Arbeidseconoom Coen Teulings, in het *Flugschrift* van de PvdA van diezelfde dag, vond het instellen van de Centra voor Werk en Inkomen "verspilde energie".

Ook mijn verwachtingen waren eerlijk gezegd niet hoog gespannen. Maar dat blijkt ten onrechte: Klaas de Vries en Hans Hoogervorst hebben beter werk afgeleverd dan de vele negatieve reacties suggereren. Het doel van de hele operatie, het verbeteren van de klantgerichtheid, effectiviteit en efficiëntie van de sociale zekerheid (met name WW, WAO en bijstand), komt wel degelijk dichterbij met de SUWI.

Wie recht meent te hebben op een uitkering meldt zich vanaf 2001 aan bij een Centrum voor Werk en Inkomen, dat de intake verzorgt, de uitkering bepaalt (of laat bepalen) en vervolgens afspraken maakt met arbeidsbemiddelaars, gemeenten of uitvoeringsinstellingen over eventuele reïntegratie. Het interessante van de kabinetsplannen is niet zozeer dat er nu 'één loket' gaat komen - cliënten zullen immers al snel uitwaaien over verschillende balies van het CWI en te maken krijgen met andere instellingen zodra het om reïntegratie gaat. Van groter belang is dat er een duidelijker regie komt, waarbij de uitvoering van begin tot einde is doordoesemd van prikkels voor de verschillende spelers in de sociale zekerheid.

In de sfeer van werkloosheid wordt reïntegratie bijna volledig aan de markt overgelaten. De betreffende activiteiten van Arbeidsvoorziening worden geprivatiseerd, er moet om opdrachten van het CWI geconcurrereerd worden met andere instellingen die verstand hebben van het begeleiden van mensen naar de arbeidsmarkt. De beloning voor een succesvolle reïntegratie hangt af van de afstand van de cliënt tot de arbeidsmarkt: gemakkelijk beniddelbare zoekers leveren minder op dan moeilijke gevallen.

Bij de arbeidsongeschiktheid valt op dat het LISV wordt opgeheven. Marktwerking gaat nu eenmaal niet samen met een centrale planner die als enige opdrachtgever voor alle sectoren de contracten voor uitvoering van sociale verzekeringen moet afsluiten. Het decentrale opdrachtgeverschap wordt bipartiet gemaakt. Werknemers krijgen hierdoor invloed op de keuze van de uvi. Dat is veel belangrijker dan een zetel meer of minder in het LIWI, zolang dat LIWI zich niet als een nieuwe centrale planner gaat gedragen. De klacht van de FNV-woordvoerder is in dit licht gezien dus misplaatst.

Voor de nieuwe keuzevrijheid zijn wel concurrerende uvi's nodig. Dat is het volgende positieve punt uit de kabinetsnotitie: de drempels tot toetreding van de uitvoeringsmarkt worden verlaagd, het oprichten van een uvi wordt aantrekkelijk gemaakt en met de NMA wordt bezien of GAK opgesplitst moet worden. De met publiek geld ontwikkelde softwaresystemen voor registratie van cliënten komen ter beschikking aan nieuwe toetreders, het gegevensbeheer wordt gestandaardiseerd om overstappen te vergemakkelijken. De winst van een uvi mag vrij worden aangewend, er mag meer met derden worden samengewerkt. De splitsing tussen de publieke en private poot van een uvi komt te vervallen, maar persoonsgebonden gegevens mogen niet onbepaald voor commerciële exploitatie worden aangewend. Ze mogen bijvoorbeeld niet gebruikt worden voor het beoordelen van een aanvraag voor een levensverzekering, tenzij de betrokkene toestemming heeft gegeven. Hiervoor is specifieke wetgeving aangekondigd. Tot slot blijft de WAO-keuring een publieke taak, maar deze wordt door CWI-functionarissen bij de uvi uitgevoerd (het 'loodsmodel'). De dossieroverdracht is zo beperkt.

Het is kortom een en al prikkel wat de klok slaat. Is er dan niets te mekkeren? Natuurlijk wel. De operatie kost bijvoorbeeld meer tijd dan voorzien, de privatisering van de uvi's is daardoor een jaar uitgesteld. Dat is echter te overzien. Een serieuzer probleem is het toezicht op de uvi's. Dat wordt een rommeltje als ze deel gaan uitmaken van een conglomeraat (een bankverzekeraar): verantwoordelijkheden van verschillende toezichthouders en ministeries lopen door elkaar, transparantie is gebrekkig. Goede marktwerking kan niet zonder goed toezicht. Het kabinet ziet dit wel, maar neemt hier een te afwachtende houding aan.

